

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการใช้บังคับพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียม
การใช้นายนตรับนทางหลวงและสะพาน พ.ศ. ๒๕๔๗

กรมทางหลวงได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๖๐๖/๑๖๔๗๙ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมทางหลวงได้ทำสัญญาสัมปทานกับ บริษัทดอนเมืองโทลล์เวย์ จำกัด ผู้รับสัมปทานเพื่อสร้างและบำรุงรักษาทางหลวงยกระดับในทาง หลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๑ ถนนวิภาวดีรังสิต ตอนดินแดง-ดอนเมืองบริษัทฯได้ขอให้กรมทาง หลวงให้ความเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายนตรับนทางหลวงและ สะพาน พ.ศ. ๒๕๔๗ และพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายนตรับนทางหลวงและ สะพาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ ว่า จะใช้บังคับกับทางหลวงที่ผู้รับสัมปทานสร้างขึ้นตาม พระราชบัญญัติทางหลวงที่ได้รับสัมปทาน พุทธศักราช ๒๕๓๓ หรือไม่

กรมทางหลวงพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวนี้เป็นปัญหาในการตีความ กฎหมาย จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔)ได้พิจารณาปัญหา ตามข้อหารือดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงและผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมทางหลวง) แล้ว มีความเห็นว่า ตามข้อ ๔^๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๕ ลง วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ได้กำหนดให้ทางหลวงสัมปทานเป็นทางหลวงประเภท หนึ่ง และข้อ ๑๑^๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ได้ให้ความหมายของคำว่า “ทาง หลวงสัมปทาน” คือ ทางหลวงที่รัฐบาลได้ให้สัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงที่ได้รับ สัมปทาน และได้ลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงสัมปทาน ดังนั้น ทางหลวงที่บริษัทดอนเมืองโทลล์

^๑ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๕

ข้อ ๔ ทางหลวงมี ๗ ประเภท คือ

(๑) ทางหลวงพิเศษ

(๒) ทางหลวงแผ่นดิน

(๓) ทางหลวงจังหวัด

(๔) ทางหลวงชนบท

(๕) ทางหลวงเทศบาล

(๖) ทางหลวงสุขาภิบาล

(๗) ทางหลวงสัมปทาน

^๒ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๕

ข้อ ๑๑ ทางหลวงสัมปทาน คือ ทางหลวงที่รัฐบาลได้ให้สัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยทาง หลวงที่ได้รับสัมปทาน และได้ลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงสัมปทาน

เวย์ จำกัด ได้รับสัมปทานจึงเป็นทางหลวงสัมปทานตามนัยข้อ ๑๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับดังกล่าว

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการใช้บังคับพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายขนตรับนทางหลวงและสะพานฯ นั้น เมื่อพิจารณามาตรา ๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายขนตรับนทางหลวงและสะพาน พ.ศ. ๒๔๙๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายขนตรับนทางหลวงและสะพาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งบัญญัติว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น เพื่อกำหนดให้ทางสายใด ตอนใด หรือสะพานใด ต้องเสียค่าธรรมเนียมและค่าปรารภของพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายขนตรับนทางหลวงและสะพาน พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่ว่า “โดยที่เป็นการสมควรเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการใช้นายขนตรับนทางหลวงและสะพาน เพื่อบูรณะทางหลวงและสะพาน และชดใช้เงินกู้ในการก่อสร้างและบูรณะทางหลวงและสะพาน” ประกอบกับเหตุผลของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ที่ว่า “โดยที่การคมนาคมเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญส่วนหนึ่งของประเทศ อันเป็นผลให้กิจการส่วนอื่น ๆ ทุกสาขาเจริญตามส่วนสัมพันธ์กับความก้าวหน้าของการคมนาคมทางหลวงและสะพานเป็นส่วนสัมพันธ์แขนงหนึ่งของการคมนาคม จึงจำต้องก่อสร้างและบูรณะทางหลวงและสะพานให้เพิ่มมากขึ้นในสภาพที่ดี แต่งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอจึงต้องกู้เงินมาใช้เพื่อการนี้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเก็บค่าธรรมเนียมผ่านทางหลวงและสะพาน เพื่อนำมาชดใช้เงินกู้และบูรณะทางหลวงและสะพานดังกล่าว” แล้ว จะเห็นได้ว่า การเก็บค่าธรรมเนียมผ่านทางหลวงและสะพานตามพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายขนตรับนทางหลวงและสะพานฯ จะต้องเป็นการเก็บค่าธรรมเนียมผ่านทางหลวงและสะพานที่รัฐเป็นผู้ก่อสร้างหรือบูรณะเพื่อเป็นรายได้ของรัฐ แต่สำหรับทางหลวงสัมปทานนั้น ผู้รับสัมปทานเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างขึ้นตามพระราชบัญญัติทางหลวงที่ได้รับสัมปทาน พุทธศักราช ๒๔๗๓ และมาตรา ๓๐^๔ แห่ง

^๓พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายขนตรับนทางหลวงและสะพาน พ.ศ. ๒๔๙๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายขนตรับนทางหลวงและสะพาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖

มาตรา ๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น เพื่อกำหนด

- (๑) ทางสายใด ตอนใด หรือสะพานใด ที่ต้องเสียหรือยกเลิกค่าธรรมเนียม
 - (๒) ประเภทของนายขนตรับนที่ต้องเสีย หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม
 - (๓) อัตราค่าธรรมเนียมซึ่งไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้
 - (๔) ระเบียบและวิธีการอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

“พระราชบัญญัติทางหลวงที่ได้รับสัมปทาน พุทธศักราช ๒๔๗๓

มาตรา ๓๐ ทางหลวงนั้นผู้รับสัมปทานจะต้องยอมให้คนเดินเสมอไปโดยไม่เก็บเงิน และจะต้องยอมให้นายพาหนะและสัตว์พาหนะเดินได้ เว้นแต่จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในสัมปทาน

พระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติให้อำนาจผู้รับสัมปทานในการเก็บค่าผ่านทางหลวงสัมปทานไว้เป็นพิเศษแล้วถ้ามีการกำหนดไว้ในสัมปทาน ทำนองเดียวกับการเก็บค่าผ่านทางพิเศษซึ่งได้บัญญัติไว้เป็นพิเศษตามข้อ ๖ (๔)^๔ และข้อ ๔๗^๖ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๐ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๕ ดังนั้น พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์บนทางหลวงและสะพานฯ จึงไม่ใช่บังคับกับทางหลวงสัมปทานที่ผู้รับสัมปทานสร้างขึ้นตามพระราชบัญญัติทางหลวงที่ได้รับสัมปทาน พุทธศักราช ๒๕๗๓

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๓๔

“ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๐ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๕
ข้อ ๖ เพื่อบรรลូវัตถุประสงค์ตามข้อ ๒ ให้ กทพ.มีอำนาจ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) เรียกเก็บค่าผ่านทางพิเศษ และค่าบริการในการใช้รถที่เคลื่อน
โดยรางเดียวหรือรถไถดิน

ฯลฯ

ฯลฯ

“ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๐ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๕
ข้อ ๔๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนด

(๑) ทางพิเศษสายใดตลอดทั้งสายหรือบางส่วนที่ต้องเสียค่าผ่านทางพิเศษ

(๒) ประเภทของรถที่ต้องเสียหรือยกเว้นค่าผ่านทางพิเศษ